

PLOM I FORMIGÓ

Arnau Castell Alemany

A l'Elna i la Jana

Les expropiacions de la rodalia
volen l'alqueria i no es parla més
quan vinga el buldòzer amb la policia
asfalten el dia monstres de ciment.

Arriba sentència, és ordre de jutge
els amos del greuge: especuladors
açò no és Ramal·lah ni eres maputxe
ciutat de les ciències, ciutat de la pols.

– Feliu Ventura 'Com el rent'

INDEX

1.....	9
2.....	25
3.....	37
4.....	49
5.....	63
6.....	75
7.....	85
8.....	99
9.....	111
10.....	121
11.....	131
12.....	141
13.....	153
14.....	163
15.....	175
16.....	185
17.....	195
Epíleg.....	205
Agraïments	207

1

S' intuïa una claror que despertava a l'est i anunciava un sol emergent, entre canyars i canyars de senill embolcallats amb un vel de boirines baixes. Mentre recorria la N-332, Martí s'acostava al lloc on treballava des de feia dues setmanes.

Dilluns, amb només un café al cos, engolit a glop i sense contemplacions, la seua ment divagava, com de costum quan conduïa sol. Tot i que era un romàntic, rarament es permetia el luxe d'aturar-se a pensar en la curiosa tasca amb què complia diligentment. Aquell dia, però, barrinava que en els més de vint-i-cinc anys que havia pensat al sector de la construcció: no havia fet una altra cosa que enderrocar murs, marges i cases senceres. Llevat de fer munts de terres i pedres o de perforar terrenys per a futurs edificis, la seua aportació sempre havia sigut destructiva. Sabia de la mateixa importància en aquell procés, però la gent sempre recordava als grans creadors: arquitectes, escultors, artistes de tota classe... Qui el recordaria a ell en jubilar-se?

El seu cervell va tornar a aterrar i va recordar que tenia sort de treballar prop de casa. Aquells dies se sentia especialment afortunat; últimament, per la poca faena que hi havia als voltants de Gandia, l'empresa havia hagut d'acceptar treballs més llunyans, per a poder mantindre el ritme. Molts companys havien de travessar comarques sense cobrar el temps que perdien per anar al tall i tornar a casa en acabar la jornada.

Amb aquelles cavil·lacions, havia arribat a l'encreuament rudimentari que el portava a la mar de Pego.

Un panell publicitari oxidat, on a penes es distingien quatre lletres, exercia de benvinguda a la malaguanyada urbanització. No costava imaginar un antic eslògan flipat com aquell de "*¿Te imaginas... esquiando en agosto en Orpesa y Cabanes?*"

Mentre estacionava el seu vell Opel Vectra, en un voral del camí amb l'aigüera soterrada, el sol, amb penes i treballs, començava a il·luminar amb rajos primerencs aquells esquelets espectrals de formigó que esperaven resignadament la imminent demolició. Mentre s'endinsava en l'extensa parcel·la, on restaven arrengherades les desferres de dues grues rosegades pel rovell i desballestades, va sentir l'arribada del cotxe d'Antonio, company d'origen manxec que feinejava amb ell habitualment.

Del conjunt d'edificis, en quedava encara més de la meitat en peu. En la major part només s'havien arribat a posar maons a la planta baixa; això havia fet que en tan sols quinze anys la degradació fora manifesta, circumstància que els facilitava les tasques d'enderrocament. En saludar-se amb l'Antonio es va enfilar dalt l'excavadora per reprendre el tall al sector nord-est, el més allunyat de l'entrada.

Cap a la mar, es distingien, entre fruiters, les xicotetes cases característiques d'aquell nucli bastit al llarg dels anys de manera enrevessada. En esquivar els clots de les piscines que mai s'havien gunitat, arribava al límit dels enderrocs. Picant i repicant es va fer l'hora d'esmorzar. El sol ja es feia notar i, com no era segur resguardar-se'n vora les parets que encara resistien els seus embats, es van ajupir sobre dos blocs, entre dos tarongers que començaven a florir al bancal adjacent.

—Com ha anat el cap de setmana, Toni? —va dir el gandienc mentre s'acomodava amb dificultats fregant el tronc.

—*Bien, fui con mi mujer al pueblo, a ver a la familia. ¿Y tú? ¿Viste a tu Valencia?* —va respondre l'Antonio, sorneguer, mentre obria la nevereta i en treia un litre fresquet.

—Caguen déu, bé faria de vendre'm l'abonament, només em dona que disgustos. Millor deixem el tema, estic ben cremat, venem el club als forasters i encara els hem de besar el cul.

—*No te pongas así, hombre, paciencia* —va dir allargant-li la cervesa, cedint-li així el primer glop.

–Per als qui guanyeu dia sí dia també la Champions és fàcil de dir –va reblar Martí.

Antonio no va contestar, mentre feia el primer mos a l'entrepà, va fer un gest de falsa resignació mig somrient. Varen parlar poc, normalment no tenien gaire coses a dir-se. Amb l'estómac satisfet i havent regat en abundància uns altres tarongers, es van posar de nou en marxa.

Portava una bona estona investint aquella paret quan, vora un dels pilars, el va sorprendre trobar un tram on s'apreciava un doble mur, formant una espècie de càmera ampla. Qualsevol cosa destacava en un bastiment completament buit com aquell. Sense fer-ne cas, va continuar burxant i rasant de dalt a baix, cap al següent pilar, amb monotonia, mentre xiulava una melodia festiva de xaranga. De sobte va apreciar entre les runes uns fragments d'un color blanc grisós que li van cridar l'atenció. Allò definitivament era ben estrany. Atret per la curiositat, abans de prosseguir va decidir baixar de l'excavadora i fer una ullada al doble mur mig esmicolat.

Entre la rojor dels maons estellats, de seguida va veure un grapat d'ossos massa humans que emergien de l'espai construït. D'aquell esglai se'n recordaria tota la vida; es va fer blanc i, en qüestió de segons, arrapant-se a la columna ja lliure, li va pujar a la gola l'esmorzar que a penes havia pogut absorbir. Sense pensar-ho, torcant-se la boca agra amb la mànega, instintivament, i fent tombs pel mareig, es va dirigir, sufocat, cap al sector on barrinava Antonio.

El soroll dels colps va fer que el company no l'albirara fins a tindre'l ben prop. En veure'l caminar d'aquella manera va aturar la màquina de seguida i se li va atansar. Al rostre podia llegir-li l'ofec.

–*¿Qué ha pasado, Martí?* –va dir preocupat.

–*Toni, un... un mu...* –les paraules no li volien eixir– *...un muerto!* –va exclamar ennuegant-se de nou i iniciant una nova glopada mentre s'inclinava cap a un costat, agafant-se els genolls amb les mans.

–*¿Cómo? ¿Un muerto?* –Antonio no s'ho hauria cregut, si no fora per com de sufocat veia al company.

–Hi ha ossos, molts ossos –va continuar amb dificultats, mentre movia el cap suaument cap als costats, com si tractara de negar-ho. Allò havia de ser gros, la cosa pintava molt malament, va pensar l'Antonio.

–*¿En la parte norte?*

–Creu-me que sí, estaven... estaven allí, dins la paret reballats –va respondre, incorporant-se amb penes i treballs–. Què fem?

–*Habrá que llamar a la policía, ¿no? Estás seguro que son de...*

–Estic quasi segur que sí –va tallar-lo ràpidament Martí–, però no em veig ara mateix amb forces per tornar.

Antonio va pujar àgilment a la màquina i li va allargar la seua botella d'aigua:

–*Toma, refrésate y siéntate, yo iré a echar un ojo* –va dir mostrant una falsa seguretat que mai hauria imaginat. Realment el neguit havia anat amerant-lo com un plugim persistent des que havia vist la cara esgrogueïda del company.

Martí va obeir i es va asseure a terra, esbufegant i observant com s'allunyava.

Antonio va resseguir amb la vista el tall de paret que romania encara dret i es va acostar a poc a poc, amb por que els enderrocs es mogueren al seu pas. Es va plantar sobre el sòl de formigó i de seguida va veure l'esquelet desencaixat, caragolat al fons d'aquella càmera. Tot i que s'havia anat preparant per a la pitjor de les visions possibles, va haver de fer un salt fora de l'edifici, així que va constatar la humanitat d'aquelles despulles. Refent-se i murmurant blasfèmies, va tornar cap on l'esperava l'altre, una mica més asserenat, en anar digerint els fets.

–Ho has vist, no? –el rostre d'Antonio no deixava lloc al dubte.

–*Sí, mecagüenlaputa... y está claro que alguien lo puso allí adrede* –va dubtar uns segons abans de continuar–. *¿Estás mejor? ¿Los llamas tú o llamo yo?*

–Espera, potser hauríem de cridar al jefe, no li farà gens de gràcia que no l'hàgem avisat –va dir Martí traient el mòbil de la butxaca.

–*Tienes razón, no sea que aún nos llevemos un puro de propina.*

Martí es va alçar mentre telefonava a Evaristo, que va respondre als tres tons:

–Passa alguna cosa, Martí? Com ho porteu? Creieu que demà hem de dur el camió?

–Evaristo... –Una altra vegada se li tallava la parla.

–I bé? Què passa? No tenim tot el dia.

–Ha aparegut un esquelet –va dir armant-se de valor.

–No fotem! No estareu de broma, no? Si és cosa de l'Antonio dis-li que ja l'apanyaré.

–Fotuts estem ja, estava entre dues parets. Què fem?

–Què farem? Cagar-nos en la mare que ho ha parit tot, ara sí que l'hem feta, només toquem a la policia ja voràs com paren la demolició. No toqueu res, pel que més vulgueu –va dir encés, i continuà renegant entre dents–. Veurem quan cobrem ara, segur que no ens volen pagar fins que no ho acabem tot... Fem una cosa: aneu cridant a la poli i jo m'acoste en acabar unes factures que tinc pendents. No tardaré.

–D'acord, ara toquem de seguida. Fins després.

Evaristo va penjar sense acomiadar-se, empenyat com estava.

–Toni, açò és terme d'Oliva o de Dénia? –va dir mirant al seu voltant.

–*Ni idea. Ellos lo sabrán, ¿no?* –va dir mentre teclejava ja al telèfon, buscant el número de la policia de Dénia per dictar-li'l al company.

Després de mantindre's dos minuts en espera, van respondre per fi de la centraleta:

–Policia Local de Dénia, en què el podem ajudar? –va dir una veu mel·líflua a l'altra banda.

–Bon dia, volia... –Va engolir saliva.– Mira, resulta que estàvem tombant una paret de l'edifici que enderroquem i hem trobat un mort.

–Un cadàver? Està segur? On està vosté? Com li diuen? –L'agent va abandonar aquell to inicial.

–Pensa que faig broma? Soc Martí Llorca. Estem treballant en unes finques de la Urbanització Les Bassetes –va dir després de recordar el nom del camí on aparcaven.

–Les Bassetes diu? Ho sentim, senyor, però més enllà del riu Molinell ja no és competència nostra, sols arribem fins a la platja de Santa Anna. És que per temes judicials no podem intervindre. Pot cridar vosté mateix a la policia d'Oliva?

Martí va repetir l'operació i aquesta vegada li va respondre una veu aspra d'home gran. Després de repetir pas per pas la conversa, amb el municipal arrossegant amb desgana cada paraula, arribaren de nou al mateix punt:

–Pel que vosté em diu, es troben al nucli marítim de Pego. Més al sud del Vedat i la Platja de Rabdells no és competència nostra, haurérem d'avisar la policia de Pego –ací tot el món es llevava el mort de damunt, va pensar irritat Martí–. De totes maneres enviem ara mateix una patrulla cap allí a l'espera dels pegolins. Espereu allí i feu el favor de no tocar res mentre arriben. –Ferran va penjar el telèfon i va avisar per ràdio a la patrulla que voltava les platges amb aquella indolència que el caracteritzava. Tot seguit va contactar amb la central del poble limítrof. Antic intendent, desplaçat per noves fornades de companys joves, diligents i amb aspiracions, havia acabat acceptant amb amargor fer hores a la centraleta per rematar els darrers anys, morint d'apatia en aquell despatxet fins que assolira l'edat de jubilació.

Amb aquell tedi que el tenallava quasi se li havia escapat la nomenclatura no oficial del tram de la nacional, conegut per tothom com “la carretera de les putes”, ja que assenyalar a les víctimes sempre havia sigut més fàcil. Les autoritats d'Oliva i El Verger, situats als extrems del segment, emparades per aquella frontera administrativa difusa, havien optat per evitar qualsevol acció dissuasiva, per tal de no ensopegar amb *puteros* i proxenetes que haurien pogut reconèixer fàcilment. Els bancals –amb els seus entradors– i el senill de les séquies oferien el resguard necessari als visitants esporàdics i habituals i hom podia trobar, fins i tot, cicloturistes enraonant amb les treballadores.

Havent rebut una resposta, ambdós treballadors, capcots, van decidir anar cap a l'eixida del camí a esperar que arribaren els policies. Ja veuriem on els enviava ara el *jefasso*, potser tardarien a tornar-hi. Cal dir que el fet que l'arenal adjacent s'anomenara Platja de l'Aigua Morta tampoc no era encoratjador.

Canviaven els minuts al Casio negre d'Antonio que ja marcava les dotze del migdia tocases i tots dos romanien callats, recolzats sobre el Vectra i mirant l'horitzó de fruiters. Havia passat almenys mitja hora des de l'avís i feia minuts que els semblava sentir sirenes prop, però no hi arribava ningú... Poc després, feia acte de presència la parella de municipals d'Oliva, disculpant-se apressadament pel retard:

–Perdonen, hem trobat un accident just ací a la vora, a l'encreuament amb la carretera dels Marells. Prompte arribaran els companys de Pego, perquè les assistències i els bombers ja estan intervenint... Res greu –va dir el més veterà, afanyant-se a afegir l'aclariment

en veure l'expressió dels operaris-. Ens poden indicar on han trobat el cadàver? No cal que ens acompanyen si no volen.

-Està just al final, a la part de darrere -va dir Martí, assenyalant amb el dit.

-Anem a fer una ullada, esperen ací als altres, mentrestant.

Aquella parella era ben curiosa, va apreciar Antonio, l'altre que no havia obert la boca ni per saludar, inflat com un titot, seguia a un metre el company cap als edificis.

Poc després s'unia a la comitiva un inspector de Pego junt amb un subordinat. Els d'Oliva, que havien perdut la jurisdicció en travessar el riu Bullent, després de mostrar-los l'indret als nouvinguts van seguir tafanejant una estona fins que van rebre ordres de retornar.

Paco, l'inspector, ja s'havia encarregat d'avisar a les autoritats competents i la Guàrdia Civil de Pego hi va comparéixer amb un Patrol atrotinat i ben rovellat amb la matrícula davantera mig penjant. Les sirenes de la nacional havien cessat i es reprenia la circulació en aquell punt negre. Tocava esperar mentre arribaren el metge forense i l'equip de la policia científica des d'Alacant. El provincialisme devastador que havia esdevingut també catalitzador de la inoperància davant les catàstrofes naturals, ara els obligava a una bona hora d'espera suant davall del sol primaveral.

Com no podia ser d'una altra manera, el desconeixement del territori havia fet que la policia científica es presentara a les Deveses de Dénia buscant un edifici a mig enderrocar. Amb tanta sort que havien topat amb un seguit de cases que, envaint tot el sistema dunar, acabaven de ser mig arrabassades pels temporals de la darrera tardor deixant un paisatge de solsides, formigó clivellat, sostres enfonsats i esvorancs on es perdien jardinetes pretensiosos d'una altra època de glòries i ostentacions, ara inundats per la mar.

Paco, tot i tocar els cinquanta, mantenia un cos esculpit pels nervis i l'activitat. Impacient com era, mentre el metge forense ja preparava els estris va tornar a telefonar a la central d'Alacant, fart de tants romanços. Amb un coet al cul i fotent la sirena als semàfors de la carretera de les Marines, després d'haver perdut el temps revisant aquells edificis expropiats per la natura, al cap d'uns deu minuts va arribar el seguici de la científica.

Martí, Antonio i Evaristo, que se'ls havia afegit en arribar, van prestar declaració davant de Cristina, la inspectora de la policia científica, detallant acuradament la troballa i el temps que portaven burxant aquells edificis. Tot seguit va començar l'extens reportatge fotogràfic de l'escena macabra, des de tots els angles i plans cinematogràfics possibles, per passar després a la recollida minuciosa de les despulles. Paco ho contemplava tot intrigat i prenent notes, dissimulant les llambregades que llançava a les tibades anques de Cristina, cenyides per l'uniforme. Tot allò, natges incloses, se n'eixia dels controls rutinaris, els pleits agraris o els xicotets decomisos.

Cristina, en canvi, mantenia un posat seriós, i rosegava xiclet i pensaments, ja que aquell descobriment s'afegia a un garbuix de casos oberts i de segur que els portaria una feinada, perquè ningú se suïcidava tapiant-se a si mateix en unes obres abandonades. Mentrestant el forense els va assenyalar una osca als ossos de la pelvis del cos, identificat ja com a home, suggerint que a l'individu li havien volat els testicles abans de rematar-lo. Més tard, amb Martí a pic, pala i llegó, fastiguejat remenant els enderrocs per ordres de la científica, trobarien dos projectils de diferent calibre que ho refermarien.

Amb tot el sarau s'havien fet les quatre de la vesprada i ningú havia dinat, així que Paco, encara esbalaït per aquella bruna seriosa i metòdica d'ulls captivadors, havent acordonat els accessos a l'edifici, va proposar demanar alguna cosa per menjar al bar del càmping proper, mentre els guàrdies de Pego es retiraven.

L'amo del bar, a qui havien sorprés a mig afaitar, amb restes d'espuma al coll de la camisa i excusant-se en el fet que estaven fora d'hores de servei, els va despatxar sengles entrepans de recapte tan eixuts com el seu caràcter.

—Ni tan sols s'ha dignat a refregar mitja tomaca el malparit —va remugar l'inspector entre dents, mentre feia caure gola avall el refresc de cola i camuflava el rot consegüent tapant-se la boca amb el dors de la mà—. Disculpa l'elecció —va afegir, tractant de mantenir l'aplom davant l'esguard de l'alacantina.

—No patisques, mentre ens done forces... —afegí Cristina mentre començava a detallar el procediment que havien de seguir una vegada recollides les mostres i fet l'estudi preliminar de l'indret.

Seguidament es van acomiadar, després d'haver acordat que, una vegada estiguera enllestit l'informe del forense, es retrobarien per iniciar el dispositiu d'investigació.

Per evitar tornar per la carretera de la marjal, Paco i l'altre municipal van prendre la del Verger. Travessat el meridià de Greenwich, van deixar a la dreta la selva d'eucaliptus que havia engolit el Safari Park, aquell espai tan freqüentat per les famílies a les pasqües d'anys arrere ara ruïnós, decrepit i abandonat. Fent via per la CV-700, l'horitzó del nord-oest es mostrava extens, amb la plana marjalenca i els seus arrossars, reviscolats i emparats pels intents d'establir la denominació de la varietat bomba. El paviment negre i desgastat s'ondulava pels aiguamolls i ara, passada l'entrada a la urbanització pionera del *boom* pegolí, predominaven els tarongers. Uns cítrics, escanyats amb mala bava pel govern espanyol, que veien com baix la consigna "Pego tropical" perdien terreny envers els mangos i alvocaters que succionaven amb avidesa l'aigua abundosa del terme. En arribar a la comissaria, van haver d'esperar, mentre redactaven un informe per a Joan, el cap, per tal de posar-lo al corrent dels esdeveniments. La panxa de l'intendent va ser la primera a travessar la porta, seguida d'ell mateix bramant:

–Xe, vos deixe sols un dia i m'ho deixeu tot cap per avall, bandarres! –Joanot no perdia mai aquell humor excessiu.

Després d'enraonar amb Paco una bona estona van aclarir que l'inspector, tot i no conèixer tan a fons el territori, portaria el cas, ja que el cap havia de supervisar uns altres serveis, poc vistosos, però necessaris per al dia a dia del municipi.

Cristina va travessar les dues Marines mentre baixava, rabent, cap a Alacant. La setmana havia començat fort, pensava. Les coses es complicaven, ja que havent estat la primera a fer el reconeixement, tenia totes les paperetes per haver d'encarregar-se de l'afer. Això li suposaria dues hores de camí els dies que s'haguera de desplaçar, per si no tenia ja el temps just per dedicar a la família. Amb un matrimoni que s'ensorrava i una filla de només cinc anys, es trobava en una cruïlla difícil. Havia iniciat els tràmits del divorci, ja que el marit

s'havia descobert com un gran farsant que havia estat cardant-se mitja empresa, amb l'atreviment de fer-ho, fins i tot, amb la xicoteta Júlia a casa, mentre ella es deixava les banyes en hores extra i casos complicats. La conciliació que li deixava la seua faena era cosa dels iaïos materns, dedicats fervorosament a la criança de la criatura una vegada assolida la jubilació. Així doncs, en arribar a Alacant va trencar per l'eixida de Vilafranesa, per dirigir-se al barri de la Mare de Déu del Remei.

El seu no havia estat un camí fàcil, però havia eixit d'aquell districte allunyat del *glamour* de la mar i del Benacantil. Era un lloc més on havien erigit, durant el tardofranquisme, un seguit de blocs poc ordenats i baixos com els sostres que oprimien les vides dels veïns. De classe treballadora, desplaçats en l'èxode rural des de la Foia de Castalla i amb nombrosos migrants vinguts de la Manxa s'establiren en aquell barri. Mentre el pare feinejava en una fàbrica de neumàtics, la mare feia de servei en una casa de senyorets. Al poble, tot i la proximitat, tornaven poc, però no faltaven els dies assenyalats de festes.

Cristina havia nascut pocs anys després d'arribar, quan aquelles illes d'edificis eren poc més que formigó i asfalt. Només calia veure com a quatre passes, a Joan XXIII, havien bastit els edificis quasi sobre un antic abocador. Amb l'arribada de la democràcia, gràcies a l'associacionisme veïnal, havien millorat els equipaments i s'havien obert parcs. Filla povila, estudiant aplicada i aficionada a la lectura –que la feia esplaiar i transportar-se a altres indrets– va començar a estudiar dret a Sant Vicent del Raspeig, a tocar de casa. Aleshores veia com unes altres famílies que, com la seua, havien estrenat el barri, començaven l'exili cap a noves urbanitzacions o barris més centrícs, hipotecant-se de nou i deixant aquelles vivendes que esdevindrien llar per a la immigració estrangera o nius del menu-deig. La família ho percebia com una renúncia i amb altres oriünds d'aquelles cantonades es resistien a deixar sa casa.

En arribar, els pares, copsant les marques de preocupació inequívokes al rostre de Cristina, van proferir un repertori d'exclamacions de l'estil de "Filla, què passa? Si necessites res... ja saps que ens tens pel que faça falta...", cosa que no va fer més que aclaparar-la més mentre pensava a arribar al pis que havia hagut de llogar recentment a Sant Vicent, ser absorbida pel sofà i esdevindre moble.

Després de fer totes les feines pendents de casa i adormir Júlia amb un conte d'aquells que li feia repetir una i mil vegades, per fi va tindre uns instants per estar sola mentre deixava rajar lentament l'aigua tèbia de la dutxa sobre el seu cos, desfermant les lligasses de la ment i relaxant-se. Aquells eren els pocs moments que es concedia en la voràgine de tasques diàries. Amb el cos encara mig humit, descalça i maleint l'absència d'aquell parquet tan còmode de la casa conjugal, es va posar una samarreta de propaganda d'aquelles excessivament grans i desgastades i, després de contemplar la pila de llibres pendents a sobre de la tauleta de nit, va apagar el llum. L'endemà es preveia també costerut.

Josep complia amb la cita indefugible dels diumenges, paella a casa dels oncles, de cigrons, de senyoret, d'aladrocs... La tia Encarna tenia la mà trencada a l'hora de satisfer els paladars dels minsos comensals que assistien a aquells dinars. Tot i això, ja podia ser abundosa la ració que sempre eixia d'aquella casa amb un raconet de buidor dins les entranyes. Els seus pares ja feia uns anys que havien faltat, un accident a la pedrera de l'Atzúbia havia segat la vida del pare quan ell només tenia quatre anys. La mare havia fet camí amb abnegació per tal que ell poguera esquivar les faenes pesades, però la construcció s'havia presentat com l'alternativa més fàcil per ajudar a casa una vegada acabada l'educació bàsica. La negra amenaça d'un càncer de mama detectat a deshora havia fet la resta. En part se sentia afortunat, durant les anyades bones, amb paciència i dedicació, havia après l'ofici i una llarga temporada abans de la bombolla s'havia muntat la seua pròpia societat limitada assalariant a dos fills dels seus amics que des de l'institut havien olorat els diners mentre d'altres estudiants flairaven l'herba al passeig del calvari.

Hui tocava paella de faves i carxofes, la preferida per Vicent, el seu cosí, aquells dies en què encara aconseguia arribar a una hora decent a casa. Sobre la casa surava, entre l'oloreta del baf mesclat amb dues branquetes de romer, el pes de les absències.

L'àpat va ser breu, tret d'alguna interrupció preguntant per la faena i parlant de la temporada de taronja, tots tres s'havien afanyat

a fer forat a la paella respectant la seua parcel·la bastida amb marges estrets d'arròs. Cal dir que fer-se vell, en certa manera, havia suposat la fi de les preguntes sobre les seues efímeres relacions de parella. Algun amic li havia dit que era tot un misantrop i ell no s'havia atrevit a negar-ho. Des d'aleshores Josep anomenava així als que encara anaven a missa. Ben mirat havien perdut ja la fe en la humanitat i la dirigien cap a obres d'art, algunes destrossades amb restauracions horribles o amb escàs valor artístic.

Fregant ja la cinquantena, cuidava moltíssim la seua imatge per poder seguir lligant; i ben al contrari d'altres de la seua generació, matxutxos o casats, avorria les prostitutes. Tampoc és que ho fera per cap convicció moral, mai predicava obertament contra l'explotació sexual ni el tràfic de persones, com tampoc assenyallava o criminalitzava als companys que en feien (ab)ús. Els oncles callaven, però als ulls de la gent gran del poble ja feia temps que el seu *modus operandi* estava mal vist. Si ho fa un jove és un lligó, si ho fa un multimilionari un *pichabrava* o cigalero com Berlusconi. Que ho faça algú corrent del poble suposa una indecència i esdevindre un perdut o somiatruïtes.

Després de la sobretaula, ara sí allargada a remull d'una mistela de pansa ben fresqueta, Ramon, l'oncle, va suggerir a Josep anar a l'hort de Mostalla, ja que així s'emportaria un cabàs amb hortalissa d'aquell hivern que s'extingia. El nebot va acceptar a condició d'anar amb el seu cotxe. L'oncle era dels que tenien la mania de fumar dins del vehicle amb la jaqueta posada i les finestres tancades, creant un agressiu perfum hermètic.

Pel camí, a banda dreta tot eren tarongers amb sistema de dego-teig que havia deixat en desús les séquies que romanien ocioses vora els marges. A l'esquerra, encara trobaven un grapat d'oliveres abans de creuar el rajolí del barranquet de Mixel, afluent del Bullent. Poc després, tombant a la dreta, arribaven a l'hort. Josep va alçar la vista cap al nord-oest abans d'acostar-se a la tanca. Cap al nord s'alçava la serra de Mostalla i enmig el Carritxar, amb la seua piscina i zona d'esplai decadents, vestigi dels campaments de la infància.

—Quins collons que té el Salat! La *malea* ja va enfilant-se per la tanca —va dir Ramon en entrar, assenyalant el terreny del costat que presentava un abandó considerable.

–Quant fa que no ho llauren? –Josep es va sorprendre dels esbarzers que l'oncle, amb tota una vida dedicada al camp, maldava per mantindre a ratlla vora el límit i les palmeres washingtonies adjacents, melenudes i mai esporgades.

–Poc després de la crisi, Mehdi, el magrebí que tenia treballant als vivers, va haver de pegar a fugir, i clar, ell se n'ocupava de fer horta mentre vivia al casup. Era bon home, s'apanyava amb ben poc i algunes vegades m'havia ajudat a bastir les canyes. Ara el Salat no sap ni quants terrenys té, amb aquell pardal del Mosquit es va fer amb mig terme –va dir mentre anava espigolant el favar.

Josep bé sabia que molts com Tomàs el Salat havien engrandit el seu patrimoni durant els anys de creixement desmesurat i després de fer alguna fallida, la diversificació li havia permés continuar augmentant el patrimoni a còpia d'estafar pagant saldos als desgraciats que corsecats pels deutes no tenien liquidesa amb què respondre. A Josep, uns altres contractistes l'havien acusat de poc ambició, associats amb constructors i inversors forasters, bevent de fons térbols, fins i tot s'havien abocat a les sectes religioses que ostentaven un gran poder econòmic com els Testicles de Jehovà, Kikos, l'Opus Dei i succedanis. Encara sort com la llunyania els havia parat els peus a l'hora d'acostar-se a l'Església Palmariana o abraçar els tentacles de la cienciologia (i més arran de les experiències traumàtiques que els esdevindrien). D'aquesta manera havien tractat d'establir relacions amb els cercles de poder on es trobaven amb membres del partit dretà que havia governat la Generalitat durant vint anys, fins a engolir la dreta regionalista i la separatista i negacionista, intentant abastar més pastís.

Al remat, però, l'esclat de la crisi no li havia fet trontollar el negoci, mentre molts es quedaven amb el cul a l'aire. Potser havien caigut les noves edificacions, amb fallides estrepitoses com la de Martinsa-Fadesa, però amb una cartera consolidada de clients, i dedicant-se principalment a xicotetes reformes, podia anar tirant. Altres havien vist com els embargaven tota la finca familiar i els pisos queien en mans de la banca roïna o de fons voltor com Blackstone.

S'havia fet llarga l'espera dels resultats de l'informe forense. Havent passat una setmana, Cristina, quasi a punt d'acabar la jornada, per fi els examinava amb deteniment abans de comunicar-se amb la policia de Pego.

L'ansiat expedient abocava diverses certeses: el cos havia estat col·locat dins la tàpia poc després de ser mort, les restes apuntaven al fet que l'home portava més de deu anys desaparegut, era un individu de mitjana edat, un dels projectils corresponia a una pistola força convencional entre el crim organitzat durant aquells temps i l'altre a una escopeta de caça major, d'importació. Es confirmava la perforació de la pelvis i molt possiblement s'havia produït en primer lloc, a l'espera del tret definitiu d'escopeta a boca de canó que havia fet una mosca en una costella del pit. Per tant, la diversitat armamentística suggeria diversos participants en l'assassinat. El cos, per culpa dels clavills entre les rajoles, apilonades per algun expert manobre, però amb pressos evidents, s'havia descompost amb celeritat dins d'aquella inusual sepultura. A més, se n'havien ocupat de deixar-lo nu, ja que no hi havia mostres perceptibles de la roba. Segurament, qui l'havia mort se n'havia fet càrrec d'agranar qualsevol rastre per si la troballa es feia més prompte. Tot i això, presentava més signes de violència que suggerien una molt possible pallissa descontrolada. No s'havia pogut localitzar una falange del dit del cor i el metge va suggerir que potser l'abatut l'hauria alçat com a resposta als seus botxins, qui haurien decidit fer-li una manicura poc acurada.

Amb tots aquests detalls no els quedava sinó mirar de trobar també la falange desapareguda, a més d'estudiar altres casos d'homicidis que presentaren patrons semblants en les lesions dels cossos per tal de buscar triangulacions factibles.

Per tant, el primer que calia fer era seguir buscant l'os absent i altres restes pels voltants de les ruïnes, tot i que segurament anaven ben tard, per ser més exactes almenys una dècada. També calia fer recerca a les bases de dades dels desapareguts abans del 2011, per trobar possibles perfils que encaixaren amb el cadàver. Aquesta via oferia poques esperances, ja que les comissaries anaven plenes de cartellots amb llistes de persones desaparegudes. Ara bé, sense identificar el subjecte no tindrien en cap cas el *leitmotiv* d'aquella llarga execució presumptament premeditada.

Amb tot allò, l'endemà es va posar en contacte amb la central-eta pegolina, on la van remetre a Paco, l'inspector, a qui va transmetre les descobertes per iniciar la investigació. Per ara, els municipals haurien de desplaçar-se fins a la parcel·la per evitar que hi anara qualsevol curios a olorar; Cristina i l'equip de forenses, amb la unitat canina, anirien en rebre l'autorització corresponent.

Paco frisava per trobar-se de nou prop de Cristina. Des del moment en què l'havia vista que no havia parat de pensar en ella; l'alacantina exercia sobre ell un magnetisme aclaparador. Tanmateix, era conscient que mai no s'havia vist en una investigació d'aquelles dimensions. Joanot i la policia científica havien comptat amb ell, per tant, se n'ocuparia de fer tots els possibles perquè l'afer anara a bon port. Va cridar un dels joves agents en qui més confiava i va tornar a transitar la carretera de la Marjal.

Tot i disposar d'una llarga trajectòria com a municipal, només portava huit anys de servei a Pego. Després de vora vint més trescant per la Safor havia pogut, per fi, acostar-se al poble de Carme, la dona. Vivien a Pego des d'aleshores, ja que la sogra havia enviudat i la pèrdua l'havia deixada emocionalment dependent de l'única filla. La mare política exercia un control exhaustiu dels moviments de l'hereva i enraria encara més l'ambient de casa, ja de per si difícil des de l'eixida de la neta cap a la universitat. Aquell esdeveniment havia marcat a Carme i Paco, fent-los conscients a càmera lenta del no-res que compartien. No anaven al cinema, rarament sopaven sols fora; de vacances, si tenien ocasió de coincidir, agafaven qualsevol oferta guiada d'agència i es deixaven portar en grup com cagalló per séquia. Fins i tot, últimament, les converses no anaven més enllà del temps, la iaia o les feines de fora o de casa.